

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus visiems“

(COM(2011) 788 final – 2011/0371 (COD))

(2012/C 181/27)

Pranešėja **Indrė VAREIKYTĖ**

Taryba, 2011 m. gruodžio 12 d., ir Europos Parlamentas, 2011 m. lapkričio 13 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus visiems“

COM(2011) 788 final – 2011/0371 (COD).

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. vasario 29 d. priėmė savo nuomonę.

479-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. kovo 28–29 d. (kovo 29 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 74 nariams balsavus už, 1 – prieš ir 4 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Tuo metu, kai ekonomikos krizė verčia pergalvoti biudžeto prioritetus, EESRK pabrėžia, jog labai svarbu ir toliau efektyviai naudoti nacionaliniu ir ES lygmeniu skiriamus išteklius švietimui, mokymui ir jaunimo užimtumui ir, kai įmanoma, juos didinti siekiant gerinti pirmiausia jaunimo ir vyresnių darbuotojų užimtumo padėtį.

1.2 EESRK mano, kad programa „Erasmus visiems“ turėtų būti svarbi priemonė didinti paramą švietimui ir mokymui siekiant ugdyti piliečių gebėjimus ir padėti sumažinti aukštą jaunimo nedarbo lygį daugelyje valstybių narių, patenkinti kvalifikuotų darbuotojų poreikį ir išspręsti gebėjimų neatitikties darbo rinkos poreikiams problemą. Šią priemonę ypač svarbu taikyti ekonomikos krizės ir neigiamų pasekmių darbo rinkose metu. Norint sumažinti nedarbo, ypač jaunimo, lygį, reikia mažinti gebėjimų neatitikties darbo rinkos poreikiams problemą ten, kur ji egzistuoja.

1.3 EESRK palankiai vertina pasiūlymą gerokai padidinti būsimai programai skiriamą biudžetą numatant 19 mlrd. eurų sumą ir pritaria Europos Komisijos pateiktam pasiūlymui dėl bendro biudžeto bei ragina Europos Parlamentą ir Tarybą pritarti šiai padidintai sumai.

1.4 Atsižvelgdamas į dabartinę ekonominę padėtį, EESRK tvirtai pritaria šioms programoje siūlomoms priemonėms: aiškus dėmesys svarbiausiems veiksams, mažesnė dabartinių veiksmų, tikslų ir programų fragmentacija, dažnesnis vienkartinis, vieneto sąnaudomis grindžiamų arba fiksuoto dydžio išmokų skyrimas, taip pat naudos gavėjams ir valstybėms narėms keliamų formalinių reikalavimų sumažinimas, nacionalinių agentūrų administracinės naštos sumažinimas bei pasiūlymas, jog, tinkamai

atvejais, vienoje šalyje veiktų viena agentūra, atsakinga už kritinės masės didinimą bei išlaidų valdymui mažinimą.

1.5 Vis dėlto Komitetas pažymi, kad taikant griežtas taupymo priemones reikia atsižvelgti į atskirų sektorių ilgalaikes perspektyvas ir laikytis pagrįsto taupymo ir „protingo“ biudžeto principų.

1.6 Atsižvelgdamas į visas siūlomas griežtas taupymo priemones, EESRK tvirtai rekomenduoja išlaikyti atskiras ir savarankiškas paprogrames su minimaliais biudžeto asignavimais pagrindiniams ir programą ištrauktiems sektoriams (būtent aukštajam mokslui, profesiniam rengimui ir mokymui, suaugusiųjų švietimui ir mokymui, mokykliniam ugdymui, jaunimo iniciatyvoms, sportui) ir, kai galima, juos toliau plėtoti. Tai visų pirma pasakytina apie moksleivių klasių ir jaunimo grupių judumą, tyrėjų ir aukštųjų mokyklų dėstytojų judumą, nepalankioje padėtyje esančių jaunuolių integraciją, parengiamąsias išvykas, dvišalius ir daugiašalius mokyklų projektus ir partnerystes, mobilumą ir partnerystes mokymosi tikslais suaugusiųjų švietimo srityje. Reikėtų atsižvelgti ir į ypatingus nedirbančių moterų ir vyrų mokymosi interesus.

Daugeliu siūlomų administracinių reformų būtų užtikrinta, kad bendros valdymo sąnaudos iš esmės liktų nepakitusios, tačiau atskiros paprogramės užtikrintų pageidaujimą poveikį ir apsaugotų programoje numatytas iniciatyvas nuo galimo nepastovumo ir susilpnėjimo.

1.7 Komitetas pabrėžia, kad švietimas atlieka labai svarbų vaidmenį sprendžiant dabartinio laikotarpio problemas, ir džiaugiasi, kad tai atsispindi programoje. Vis dėlto, norint įgyvendinti pagrindinius ES strateginius tikslus, reikia siekti darnaus ryšio

tarp formaliojo švietimo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi, kitaip tariant, dabartiniame programos pasiūlyme neformaliajam ir savaiminiam mokymuisi turi būti teikiama tokia pati svarba, kaip ir formaliajam švietimui.

1.8 EESRK susirūpinęs, kad kai kurios priemonės, kurios šiuo metu pasiteisina ir yra palankiai įvertintos programoje „Judus jaunimas“, nėra įtrauktos ir dėl to gali gerokai susilpnėti Europos bendradarbiavimas jaunimo srityje.

1.9 EESRK mano, kad įgūdžių ir žinių įgijimas ir tobulinimas apima ne tik šiuo metu svarbiausią tikslą sumažinti klūtis užimtumui, bet ir **aktyvaus pilietiško ugdymą bei socialinę sanglaudą**, tačiau šiems tikslams pasiūlyme dėmesio neskiriama. Be to, naujojoje programoje „Erasmus“ turėtų būti sustiprintas socialinių partnerių ir kitų pilietinių visuomenės organizacijų vaidmuo.

1.10 EESRK palankiai vertina tikslą didinti judumą mokymosi tikslais, kadangi tai yra vienas iš veiksnių, padedančių ugdyti svarbiausius įgūdžius, ypač tuos, kurie svarbūs darbo rinkai ir visuomenei, ir siekti aktyvesnio jaunimo dalyvavimo Europos demokratiniame gyvenime. Vis dėlto judumas savaime pirmiau minėtų klausimų neišspręs. Daugiau dėmesio reikėtų skirti galimybėms pritaikyti judumo veikloje įgytus įgūdžius ir judumo svarbai mokymosi visą gyvenimą procese.

1.11 Komitetas mano, kad mokymasis turėtų būti prieinamas visiems visais gyvenimo etapais, ir tvirtai remia siūlomą mokymosi visą gyvenimą principą įvairiais būdais siekiant užtikrinti prieinamą formalųjį, neformalųjį bei savaiminį mokymąsi. EESRK pabrėžia savo jau pareikštą raginimą „mokytiis ilgai gyventi“. Tačiau neatrodo, kad pasiūlyme dėl reglamento laikomasi tokio mokymosi visą gyvenimą principo suteikiant galimybę programoje dalyvauti visiems besimokantiems – nuo ikimokyklinio amžiaus vaikų iki vyresnio amžiaus žmonių. Ši programa turėtų būti įtrauktesnė ir pritaikyta kiekvienai besimokančiųjų grupei, todėl EESRK ragina praktiškai ir aiškiai apibrėžti mokymosi visą gyvenimą sąvoką ir numatyti tikslingesnę politiką siekiant gerinti švietimo prieinamumą visoms besimokančiųjų grupėms.

1.12 Programoje numatytų veiksmų dalyviai turi būti laikomi Europos vertybių ambasadoriais, o tai turėtų aiškiai atsispindėti programoje.

1.13 EESRK pripažįsta, kad dabartinė Erasmus programa sulaukė didelio pasisekimo (kaip ir, pavyzdžiui, Europos savanorių tarnyba). Taip pat, Komitetas susirūpinęs, kad programos Erasmus prekės ženklas plačiosios visuomenės dažniausiai suprantamas kaip veiklos aukštojo mokslo srityje ir apskritai formaliojo švietimo sinonimas. Informacijos apie Erasmus kaip vienintelės visiems švietimo sektoriams koncepcijos geresnės sklaidos klausimas dar nebuvo sprendžiamas ir gali kilti papildomų kliūčių, pavyzdžiui, gali atsirasti didesnės viešųjų ryšių sąnaudos ir kitos nenumatytos išlaidos. EESRK susirūpinęs, kad gali būti neįmanoma sėkmingai paskleisti informaciją apie šį prekės ženklą likus vos metams iki programos oficialios įgyvendinimo pradžios. Taip pat rekomenduojama palikti galioti dabartinius paprogramių pavadinimus.

1.14 Komitetas palankiai vertina Komisijos sprendimą tęsti visą „Jean Monnet“ veiklą, kuria skatinamos Europos integracijos akademinės studijos ir moksliniai tyrimai, tačiau mano, jog svarbu, kad ši speciali parama nebūtų skiriama tik dviem Europos Komisijos pasiūlyme nurodytiems institutams. Komitetas primygtinai rekomenduoja ją skirti ir visoms šešioms pagal 2007-2013 m. „Jean Monnet“ programą remiamoms Europos akademinėms institucijoms, kad jos galėtų pasinaudoti kitų keturių europinės svarbos institutų pridėtine verte, akademinio indėliu ir didesne kultūrų įvairove.

Todėl Komitetas siūlo iš dalies taip pakeisti 10 straipsnį:

c) remti šias Europos akademinės institucijas, siekiančias Europai svarbaus tikslo:

i) Florencijoje įsikūrusį Europos universitetinį institutą;

ii) Briugėje ir Natoline įsikūrusią Europos kolegiją;

iii) Tryre įsikūrusią Europos teisės akademiją;

iv) Nicoje esantį tarptautinį Europos mokymo centrą;

v) Maastrichte įsikūrusį Europos viešojo administravimo institutą;

vi) Odense esančią Europos specialiųjų poreikių švietimo plėtros agentūrą.

2. Komisijos pasiūlymas

2.1 „Erasmus visiems“ programa Komisija ketina į vieną sujungti visas dabartines ES ir tarptautines švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programas, pakeičiant septynias esamas programas – „Mokymasis visą gyvenimą“, „Judus jaunimas“, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink ir dvišalę bendradarbiavimo programą su pramoninėmis šalimis. Nustatytas tikslas – didinti veiksmingumą, supaprastinti kreipimąsi dėl dotacijų, sumažinti veiklos dubliavimąsi ir suskaidymą.

2.2 Komisija siūlo lėšas padidinti apie 70 proc., palyginti su dabartiniu septynerių metų biudžetu; tai sudarytų 19 mlrd. eurų sumą, skiriamą naujai programai 2014–2020 m. laikotarpiu. Du trečdalius finansavimo numatyta skirti individualioms judumo dotacijoms, kad būtų įgyta daugiau žinių ir įgūdžių.

2.3 Tikimasi, kad naujoji programa bus sutelkta į ES pridėtinę vertę ir sisteminių poveikį, paremiant tris veiksmų rūšis: mokymosi galimybės asmenims ir ES, ir už jos ribų; institucinis bendradarbiavimas tarp švietimo įstaigų, jaunimo organizacijų, verslo subjektų, vietos ir regionų valdžios institucijų bei NVO; parama valstybių narių reformoms modernizuoti švietimo ir mokymo sistemas ir skatinti inovacijas, verslumą bei įsidarbinamumą.

2.4 Komisija teigia, kad naujosios programos paprastesnė struktūra kartu su gerokai didesnėmis investicijomis reiškia, kad ES galės suteikti studentams, stažuotojams, jaunimui, mokytojams, jauniems darbuotojams kur kas daugiau galimybių tobulinti savo įgūdžius, ugdyti asmenybę ir atsiras daugiau darbo perspektyvų. „Erasmus visiems“ skirta propaguoti mokslinius tyrimus ir mokymą Europos integracijos srityje ir paremti sportą eilinių piliečių lygmeniu.

2.5 Tikimasi, kad siūloma programa prisidės prie strategijos „Europa 2020“, Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) ir Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos (2010–2018 m.), strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų „Judus jaunimas“ ir „Naujų įgūdžių darbotvarkė“ tikslų įgyvendinimo bei prie tvaraus trečiųjų šalių aukštojo mokslo sistemų vystymosi ir sporto europinio aspekto plėtotės.

3. Bendros pastabos

3.1 Pagrindiniai ES strateginiai dokumentai švietimo, mokymo ir jaunimo srityse suteikia vienodą prioritetą pirmiau minėtų sričių iniciatyvoms. EESRK pabrėžia, kad formuojant programos tikslus, negali būti sudaromas išpūdis, kad formaliam švietimui teikiamas didesnis prioritetas nei neformaliajam ir savaiminiam mokymuisi, tokiam, kaip suaugusiųjų ir profesinis rengimas ir mokymas, mokyklinis ugdymas, jaunimo veikla ir sportas. Gyvybiškai svarbu vengti nelygių sąlygų tarp įvairių sektorių, nes taip kiltų grėsmė pažeisti programoje numatytą mokymosi visą gyvenimą požiūrį.

3.2 Komitetas palankiai vertina galimybę remti politikos reformas, pavyzdžiui, įgyvendinti Bolonijos ir Kopenhagos procesus ir struktūruotą dialogą su jaunimu, taip pat remti ES skaidrumą užtikrinančias priemones.

3.3 Programoje užtikrinta, kad „pavienių asmenų judumo mokymosi tikslais dotacijoms netaikomi jokie mokesčiai, įskaitant socialinius. Nuo mokesčių atleidžiamos ir tarpinės institucijos, teikiančios tokią finansinę paramą atitinkamiems asmenims.“ Komitetas palankiai vertina tokią atleidimą nuo mokesčių ir prašo Komisijos, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, išnagrinėti ir išspręsti probleminius atvejus (kai, pavyzdžiui, judumo dotacijos priskiriamos šeimos pajamoms ir dėl to prarandama socialinė parama), pastebėtus įgyvendinant dabartinius judumo veiksmus.

3.4 EESRK tvirtai pritaria tam, kad su sportu susijusi veikla į programą būtų įtraukta kaip atskiras skyrius, kuriam būtų skirtas atskiras biudžetas, kadangi įgyvendinant tarptautinius

projektus, didinant sporto organizacijų pajėgumus ir sudarant daugiau partnerystės galimybių bus užtikrintas aktyvesnis ir veiksmingesnis suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas formuojant sporto politiką ir geresnis sporto organizacijų valdymas, kartu Europos piliečiai, ypač jaunimas, bus paskatinti tapti aktyvesniais.

3.5 Komitetas pripažįsta, kad viena nacionalinė agentūra kiekvienoje valstybėje narėje, jei reikia, valdanti programos veiksmus, turbūt yra veiksmingesnis sprendimas, turint omenyje paprastumą naudoti, darbo krūvį ir sąnaudų efektyvumą. Tačiau turėtų būti sudarytos regionų lygiu galimybės dotacijų pareiškėjams ir reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad vienos nacionalinės agentūros įsteigimas gali neatitikti valstybių narių skirtingų nacionalinių sąlygų. Kartu, bendri administraciniai reikalavimai dotacijų pareiškėjams, pirmiausia nevyriausybinėms neformaliojo mokymosi srities organizacijoms, neturėtų būti griežtinami. Priešingai, administracinė našta turėtų būti nuolat vertinama ir mažinama. Be to, EESRK ragina rekomenduoti valstybėms narėms aktyviau įtraukti pilietinę visuomenę ir socialinius partnerius į programos valdymą nacionaliniu lygiu.

3.6 EESRK palankiai vertina siekį supaprastinti dabartinius atskirus tikslus ir veiksmus ir sumažinti jų fragmentaciją siekiant didinti sąnaudų efektyvumą, ir nutraukti veiksmus, kurių kritinė masė per menka, kad būtų užtikrintas ilgalaikis poveikis. Tačiau, kaip teigiama šios nuomonės 1.6 punkte, Komitetas primygtinai ragina pagrindiniams programos sektoriams išsaugoti atskiras ir savarankiškas programas su individualiais minimaliais biudžetais.

3.7 Nors tvirtai pritariama, kad būtina imtis veiksmingumo didinimo ir išlaidų mažinimo priemonių, Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad reikia rasti pusiausvyrą tarp poreikio įgyvendinti didesnius ir veiksmingesnius projektus ir užtikrinti įtrauktį. Negalima nuvertinti mažų organizacijų indėlio į visas švietimo formas ir tokioms organizacijoms turi būti užtikrinta galimybė dalyvauti programoje.

3.8 Komitetas pažymi, kad programoje neminimas moksleivių judumas. Komitetas į tai atkreipia dėmesį dėl to, kad pasirengimas judumui turi būti pradėtas ugdyti anksti, o ne tik profesinio mokymo ar tolesnio mokymosi etape. Atsižvelgiant į tai, ypač svarbu tęsti sėkmingas Comenius mokyklų partnerystes, įskaitant galimybę moksleiviams išvykti trumpesniam laikui.

3.9 Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad priemonių, kurių bus imtasi pagal programą pagerinti nepalankioje padėtyje esančių visuomenės grupių galimybes pasinaudoti judumo priemonėmis nepakanka. Aktyvesnis nepakankamai atstovaujamo visuomenės grupių dalyvavimas švietimo ir mokymo srityje turėtų tapti aiškiu prioritetu, kadangi yra itin svarbu siekti teisingesnės visuomenės bei ekonomikos augimo. Šiuo metu, tėvų išsilavinimas ir socialinis bei ekonominis statusas vis dar labai dažnai nulemia asmenų galimybes mokytis ir pasiekti gerų rezultatų, ir konkrečios visuomenės grupės yra nepakankamai atstovaujamos tam tikromis nacionalinėmis sąlygomis.

3.10 Judumo programose kokybė ir lygybė turi būti proporcingai suderintos su kiekybe, kad dalyvauti galėtų ir nepalankioje padėtyje esantys asmenys, pavyzdžiui, svarstant galimybę peržiūrėti judumo dotacijų, kurios šiuo metu vertinamos kaip netinkamos ir nelanksčios, turint omenyje nevienodą dalyvaujančiųjų šalių ekonominę aplinką, dydį⁽¹⁾.

3.11 Galima būtų apsvarstyti galimybę panaudoti Europos socialinį fondą ir struktūrinius fondus finansuoti jaunimo iš mažiau išsivysčiusių regionų dalyvavimą atskiroje judumo mokymosi tikslais veikloje bei stažuotčių ir pameistrystės programose kitų valstybių narių įmonėse.

3.12 Komitetas skatina dėti daugiau pastangų geriau rinkti duomenis ir juos analizuoti, pirmiausia tuos, kurie susiję su įsidarbinamumu, socialiniu aspektu, mokymusi visą gyvenimą, galimybėmis dotacijas ir paskolas perkelti į kitą šalį, visapusiška judumo kokybe ir poveikiu, ir siūlo judumo patirtį įvertinti *ex post*. Tokie duomenys padės stebėti programos įgyvendinimą ir leis aktyviai reaguoti į galimas permainas.

3.13 Komitetas dar kartą išreiškia pritarimą nuostatai dėl programos išteklių veiksmingumo didinimo ir dabartinių veiksmų dubliavimosi bei fragmentacijos mažinimo ir ragina plačiau apsvarstyti šį klausimą iš esmės ir dar kartą išnagrinėti visas Europos Komisijos valdomas programas, kurių tikslai visiškai arba iš dalies atitinka siūlomos programos tikslus. Pavyzdžiui, „Erasmus programa jaunesiems verslininkams“, kurią iš dalies finansuoja Komisija, yra administruojama atskirai, nors galėtų prisidėti prie programoje „Erasmus visiems“ nustatytų tikslų.

3.14 Trūksta aiškumo dėl dabartinių sumų paskirstymo, nurodyto 13 straipsnio (Biudžetas) 3 punkte. Komitetas siūlo padidinti nustatytą sumą, skirtą bendradarbiavimui inovacijų ir gerosios patirties srityse, nes dauguma analizių, kurios buvo atliktos ankstesniais visą gyvenimą trunkančio mokymosi programų etapais parodė, kad institucijų bendradarbiavimas yra itin naudingas sąnaudų efektyvumo požiūriu.

4. Švietimo ir mokymo veikla

4.1 EESRK palankiai vertina tai, kad daugiau biudžeto asignavimų skiriama profesiniam švietimui ir mokymui. Tačiau rekomenduojama programoje nustatyti aiškų tikslą, kad jis padėtų pasiekti profesinio rengimo ir mokymo lyginamąjį standartą: „Iki 2020 m. ES vidutiniškai ne mažiau kaip 6 % 18–34 metų amžiaus pirminio profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų turėtų būti užsienyje praleidę su pirminiu profesiniu rengimu ir mokymu susijusių studijų ar mokymosi laikotarpį (įskaitant stažuotes), kurio trukmė būtų ne trumpesnė kaip dvi savaitės (10 darbo dienų) arba trumpesnė, jeigu tai patvirtinta Europasu“⁽²⁾. Be to, dalį biudžeto reikėtų skirti pameistrystės programoms populiarinti.

(1) SEC(2011) 1402 final, COM(2011) 788 final.

(2) Tarybos išvados dėl besimokančiųjų judumo lyginamojo standarto, 3 128-asis Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdis, 2011 m. lapkričio 28–29 d.

4.2 Atsižvelgiant į šį etaloną, reikalingos konkrečios pastangos pašalinti praktines, technines ir teisines kliūtis, trukdančias besimokančiųjų asmenų judumui, remti atstovų iš mažų ir vidutinių įmonių siuntimą ir priėmimą bei didinti jų dalyvavimo pameistrių ir stažuotojų judumo srityje naudą. Atsižvelgdamas į veiklos šiame sektoriuje dydį, mastą ir išvadas „Poveikio švietimo ir mokymo vertinime“⁽³⁾, Komitetas siūlo apsvarstyti, ar šiuo metu skiriama minimali 17 proc. suma profesiniam švietimui ir rengimui yra pakankama.

4.3 Be to, EESRK siūlo programoje numatyti atskirą pameistrių ir stažuotojų tikslinę grupę. Tai padėtų įgyvendinti naujus politinius įsipareigojimus propaguoti stažuotes ir mokymąsi darbo vietoje, siekiant mažinti aukštą jaunimo nedarbo lygį.

4.4 EESRK norėtų pabrėžti žemą suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi visą gyvenimą procese lygį bei didelės dalies Europos suaugusiųjų žemą įgūdžių ir kvalifikacijos lygį⁽⁴⁾. Kad būtų pasiektas „ET 2020“ tikslas „vidutiniškai ne mažiau kaip 15 proc. suaugusiųjų turėtų dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese“⁽⁵⁾, būtinos tvirtos suaugusiųjų švietimo sistemos, mokymo paslaugų teikėjai, metodika, darbuotojai ir aprūpinimas visoje Europoje. Suaugusiųjų švietimas turi būti vieta aktyviam Europos pilietiškumui, kurį tvirta suaugusiųjų švietimo programa gali toliau ugdyti ir propaguoti.

4.5 Svarbu, kad būtų glaudai sąsaja su profesiniu švietimu ir mokymu, tačiau, nepaisant to, būtina aiški takoskyra suaugusiųjų švietimo srityje, kad būtų galima spręsti 4.4 punkte paminėtas problemas. Todėl Komitetas siūlo apsvarstyti galimybę suaugusiųjų švietimą ir mokymą pasiūlyme dėl programos palikti atskiru savarankišku sektoriumi.

4.6 Nors pasiūlymas didinti suaugusiųjų švietimui skirtą biudžetą yra vertinamas palankiai, tačiau atrodo, kad 2 proc. minimali skiriama suma suaugusiųjų mokymui(si) yra nepakankama, atsižvelgiant į Europos demografinį senėjimą ir būtinybę suaugusiems aktyviau dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese. Atsižvelgiant į tai, kad suaugusiųjų švietimo sektorius yra labai platus ir jame yra daug socialinių įmonių, turėtų būti apsvarstyta ryškesnė lešų didinimo galimybė.

4.7 Programa suaugusiųjų švietimo ir mokymosi srityje turėtų remti „Atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės“⁽⁶⁾ įgyvendinimą. Remiant šią darbotvarkę, programa turi realią galimybę paspartinti pažangą ir teigiamas suaugusiųjų mokymo(si) permainas, kurios lemtų daugelio europiečių didesnę pasitikėjimą savimi, dalyvavimą, veiklumą, kūrybiškumą, asmens raidą ir įsidarbinamumą.

(3) Profesinis švietimas ir rengimas pagal Leonardo da Vinci paprogramį remia Kopenhagos proceso vystymą ir profesinio švietimo ir rengimo kokybės sistemų įgyvendinimą bei numato nepakartojamas internacionalizavimo, judumo ir inovacijų šioje srityje galimybes.

(4) COM(2007) 558 final.

(5) http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc34_en.htm

(6) Tarybos rezoliucija dėl atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės (16743/11), 2011 11 17.

4.8 Ir Grundtvig seminarai, ir vyresnio amžiaus asmenų savanorystės projektai atvėrė galimybę juose dalyvauti daugeliui europiečių, kurie kitokiu atveju nebūtų jos turėję. Atsižvelgdamas į šios veiklos naudą, EESRK atkreipia dėmesį į būtinybę išsaugoti vienodas mokymosi galimybes suaugusiems dalyvauti judumo programose ir savanoriškoje veikloje.

4.9 Komitetas mano, kad programa yra neįkainojama siekiant Bolonijos procese numatyto tikslo dėl studentų judumo⁽⁷⁾, kuri yra nustačiusi ir Europos Sąjungos Taryba⁽⁸⁾: „Iki 2020 m. bent 20 proc. Europos aukštųjų mokyklų absolventų turi būti studijavę arba stažavęsi užsienyje“. Tačiau EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad turėtų būti peržiūrėtas individualių judumo dotacijų dydis, siekiant užtikrinti lygias galimybes nepalankioje padėtyje esantiems asmenims dalyvauti judumo programose.

4.10 Skatinama toliau rengti bendras programas ir teikti jungtinius mokslo laipsnius Europos aukštojo mokslo erdvėje, nes bendros programos ir jungtiniai mokslo laipsniai gali padėti atkreipti dėmesį į judumui trukdančias nacionalines taisykles ir teisės aktus bei pagerinti visų lygių mokymo ir švietimo kokybę ir paskatinti glaudesnę tarptautinę institucijų bendradarbiavimą.

4.11 Ankstesnio mokymosi sistemų pripažinimo suderinimas su Europos kreditų perkėlimo sistemos ir Europos profesinio mokymo kreditų sistemos įgyvendinimu, paremtu mokymosi rezultatais grindžiamu metodu, yra labai svarbus siekiant sėkmingai įgyvendinti Bolonijos procese numatytą studentų judumo tikslą ir užtikrinti judumo programų kokybę bei visuotinę išsilavinimą ir mokymąsi. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad nemažai šalių Europos kreditų perkėlimo sistemos ir Europos profesinio mokymo kreditų sistemos nesusiejo su mokymosi rezultatais ir lygių galimybių visiems tikslo nepavyko pasiekti. Todėl, reikėtų apsarstyti galimybę imtis skubių veiksmų, kad Europos kreditų perkėlimo sistema ir Europos profesinio mokymo kreditų sistema Europos Sąjungoje taptų bendra priemone užtikrinti kvalifikacijų skaidrumą ir studentams, ir darbdaviams.

4.12 Be to, Komitetas norėtų pabrėžti, kad nuolatinis koordinavimas Europos lygiu yra būtinas, kad valstybės narės galėtų patvirtinti priemones, kad visuose naujuose kvalifikacijos suteikimo dokumentuose, pagal nacionalines kvalifikacijų sistemas, būtų aiški nuoroda į atitinkamą Europos kvalifikacijų sąrangos lygmenį. Kadangi tapo aišku, kad šis tikslas⁽⁹⁾ nebus pasiektas iki oficialaus 2012 m. termino, būtina imtis papildomų veiksmų ir koordinavimo paspartinti Europos kvalifikacijų sąrangos Europos aukštojo mokslo erdvėje įgyvendinimą.

4.13 EESRK siūlo didesnę prioritetą teikti darbuotojų judumui, nes tai padeda įgyvendinti kokybiškas švietimo programas ir sukurti labiau į tarptautinę lygmenį orientuotas institucijas.

⁽⁷⁾ Europos ministrų, atsakingų už aukštąjį mokslą, konferencijos komunikatas, 2009 m. balandžio 28–29 d., Levenas ir Naujasis Levenas.

⁽⁸⁾ Tarybos išvados dėl aukštojo mokslo modernizavimo, 3 128-asis Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdis, 2011 m. lapkričio 28–29 d.

⁽⁹⁾ Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (2008/C 111/01), 2008 4 23.

Komitetas prašo glaudžiau bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, kad būtų pašalintos darbuotojų judumui trukdančios kliūtys dėl socialinės apsaugos sistemų, pensijų sistemų ir profesinės kvalifikacijos pripažinimo.

4.14 Remdamasis EESRK teiginiu nuomonėje dėl „Judus jaunimo iniciatyvos“⁽¹⁰⁾, Komitetas prašo išsamiau apibūdinti siūlomą paskolų sistemą studentams magistrantūros studijoms kitoje ES šalyje finansuoti, kad būtų užtikrinta, jog paskolų skyrimo tvarka būtų kruopščiai parengta ir jaunimas apie tai būtų informuotas, siekiant apsaugoti juos, kiek įmanoma, nuo įstrigimo skolų rate. Atsižvelgiant į pastangas sukurti siūlomą paskolų sistemą, reikėtų užtikrinti, kad tokios paskolos būtų patrauklios ir prieinamos (ypač nepalankioje padėtyje esantiems studentams), norint pasiekti numatytą bendrą 331 000 jomis pasinaudojusių studentų skaičių.

4.15 Be to, Komitetas prašo įvertinti visas galimas siūlomas paskolų sistemos pasekmes, įskaitant jos poveikį nacionalinėms ir regioninėms finansinėms paramos sistemoms ir mokesčių už mokslą aukštojo mokslo institucijose dydžiui. Tokio vertinimo rezultatai turėtų būti skelbiami kuo plačiau.

4.16 Be jau siūlomos paskolų sistemos, EESRK prašo Europos Sąjungos institucijų toliau remti valstybių narių pastangas, kad rengiant politiką būtų užtikrintas visiškas nacionalinių dotacijų ir paskolų perkeliavimas visoje ES, siekiant skatinti judumą ir užtikrinti vienodas judumo ir išsilavinimo galimybes.

5. Jaunimo veiksmai

5.1 EESRK pabrėžia dabartinės programos „Judus jaunimas“⁽¹¹⁾ veiksmingumą. Apskaičiuota, kad „Judus jaunimas“ suteikė apie 1 000 000 jaunų europiečių galimybę neformaliai mokytis ir pasinaudoti judumo galimybėmis; akivaizdu, kad dabartinė programa, remdama jaunimo organizacijas, pasiekė, kad jauni europiečiai patirtų ilgalaikes permainas. Todėl „Judus jaunimas“ poveikis jaunimui galėtų būti laikomas didesniu nei bet kurios kitos šiame pasiūlyme tinkamai neatspindėtos ES programos poveikis.

5.2 Komitetas yra susirūpinęs, kad šiame pasiūlyme naudos gavėjams nėra taikomos vienodos sąlygos ir dėl to sunkiau pasiekti tas nepalankioje padėtyje esančias jaunimo grupes, kurios šiuo metu gali pasinaudoti programa „Judus jaunimas“ per mažas ir vietas jaunimo organizacijas.

5.3 EESRK mano, kad tvirtesnis politinis ir finansinis prioritetą programoje turėtų būti teikiamas jaunimui ir jaunimo politikai, nepamirštant nemažai tikslų, susijusių su jaunimu strategijose „Europa 2020“ ir „ET 2020“ bei „Europos bendradarbiavimas jaunimo srityje (2010–2018 m.)“ ir tokiose pavyzdinėse iniciatyvose kaip „Judus jaunimas“ ir „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“.

⁽¹⁰⁾ OL C 132/55, 2011 5 3

⁽¹¹⁾ COM(2011) 788 final.

5.4 Atsižvelgdamas į veiklos mastą ir dydį bei dabartinės programos „Judus jaunimas“ dalyvių skaičių ir gebėjimą įtraukti jaunimą iš nepalankioje padėtyje esančių visuomenės grupių, Komitetas prašo dar kartą apsvarstyti, ar minimalia suma jaunimui, kuri yra tik 7 proc., bus galima užtikrinti su jaunimo sektoriumi susijusių tikslų pasiekimą ir sukurti atskirą jaunimo veiksmų paprogramę su atskiru pakankamu biudžetu. Toks požiūris jau buvo išdėstytas Komiteto nuomonėje dėl Judaus jaunimo iniciatyvos ⁽¹²⁾. Nevertėtų atsisakyti nė vieno dabartinio programos „Judus jaunimas“ poveiksmio.

5.5 Komitetas pabrėžia, kad šiuo metu programa „Judus jaunimas“ padeda remti veiklą, kuri kitokiu atveju nebūtų remiama alternatyvaus finansavimo būdais ir kad ji yra vienas svarbiausių jaunimo projektų finansavimo šaltinių. Tai ypač taikytina mažoms ir vietos (regioninėms) organizacijoms. Jeigu tokios paramos nebūtų, stipriai nukentėtų Europos jaunimo sektorius. Jeigu tokia padėtis susiklostytų, daug jaunimo organizacijų galėtų tapti mažiau orientuotos į Europą, nes būtent europiniai tinklai remia mažesnių ir vietos organizacijų dalyvavimą europinėse programose. Taip labiau įsitvirtintų tik didelės

organizacijos ir institucijos, o vietos, regioninės ir mažos organizacijos atsidurtų nuošalyje.

5.6 Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad programa turėtų aiškiau prisidėti prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 165 straipsnio 2 dalies: „skatinti plėsti jaunimo ir socialinės-pedagoginės pakraipos mokymo specialistų mainus bei skatinti jaunimą dalyvauti demokratiname Europos gyvenime“, įgyvendinimo.

6. Priemonės reaguojant į demografinius pokyčius

EESRK siūlo ES 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu numatyti atskirą finansavimo programą „Veiklios kartos“. Daugelyje programų ir pasiūlymų raginama vykdyti dialogą tarp kartų, kaip ir aktyvaus ir sveiko senėjimo, tvarumo (siekiant tausaus gyvenimo būdo), efektyvaus energijos naudojimo ir kt. srityse.

EESRK įsitikinęs, kad bendras jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų judumas labai prisideda prie abipusės pagarbos didinimo, socialinės sanglaudos skatinimo ir bendros atsakomybės už Europos vertybes.

2012 m. kovo 29 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Staffan NILSSON

⁽¹²⁾ OL C 132/55, 2011 5 3.